

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، آلی
آیلغی (۳۵) غروشدر. ممالک اجنبیه ده
سنه لکی (۱۷) ، آلی آیلغی (۹) فرانقدر.
[ایضاحات : نسخہ سی الی پاره، آلی
آیلغی بر جلد ، هر جلد ۲۶ نسخہ در.]

افطارات

§ آبونه بدلی پشیندر.
§ آدرس تبدیلنده قرق پاره لک
پول کوندر ملی در .
§ مسلکه موافق آثار مع المصنویه
قبول اولنور . درج ایدیلمه یازیلر
اعاده اولونماز .

سراسر

۱۳۳۰

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

عدد ۲۵۴

۱۹ شعبان المعظم ۱۳۳۱

نخستینه

۱۱ آغوز ۱۳۲۹

جلد ۱۰

افطارات

رساله مزدن آلدیغی کوستر لک شرطیله
بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و او قوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی
بولونمسی ؟

§

ممالک اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسزجه سی ده یازلمسی ؟

§

پاره کوندر لدیکی زمان نه یه دائر اولدیغینک
واضحاً بیلدرلمسی رجا اولنور .

هله شهر پوسنه سی او قدر منتظم و مرتب درکه بر مکتوب ، بر قارت یازسه یار . ساعت صکره مرسل الیهک الیه واصل اولور .
 اساساً شهر ایچنده مکتوب تعاطیسه بومبایدیه همان همان حاجت قلامشدر .
 تله فون هر طرفه ، هر اوده ، هر مغازه و دکانده واردر . مخاربه یرینه ، شفاهاً مکالمه ایدیه بیلیر . بوقدرلهده اکتفا ایچوب شمنده و فرله درت ساعت بومبایدن - یعنی یوز یکریمی بش کیلو مترو - اوزاق اولان (پونه) شهرینه قدر تله فون تمدد ایدلمش و هر ایکی قصبه آردسنده ایستلیدیکی آنده مشافهه قونوشقی امکان داخنده در .
 تلفراف و پوسنه اجورانی داخل ایچون پک اوجوز اولدینی کبی ، خارج ایچونده آلنان پاره چوق کورونمز . تلفراف اجرنی از قدر آزددرکه ، مکتوب برینه هر کس هندستانک ایچرلرینه طوغری تلفراف کوندرمهک باشلامشدر . تلفراف بعضاً مستعجل اولورسه ایکی قات اوله رق اجرنی آتیر و درحال صابنه ایصال ایدیلیر .

س . م . نوفیس

هندستان : بومبای

اناطرلی مکتوبلری :

بروسهده صنایع و تجارت

قوزه میلمی :

مملکتک برنجی صنعت و تجارتی (قوزه جیلقی) در . بو حوالی اهالیسی ایپک بوجکریینه هر خصوصده مدیون شکران اولمی درلر . شمدی بوموسملرده هر کس قوزه ایشیله اشتغال ایتدکلرندن ذهنلری پک مشغول . بوسنه قوزه محصولی ایودر . بومحصولک بر قسمی داخل مملکتده ایپکدن معمول منسوجات ایچون صاقلا نور . دیگر مهم بر قسمی آوروپایه اخراج اولنور .
 بروسه منسوجات شرکتی تشکل ایتزدن اول بر پایه ایپک مملکتده صرف اولونورکن بوشرکت ایله دیگر منسوجات مؤسسه سنک تأسیسی اوزرینه (۷۰) بالیه قدر بروسهده صرف اولنور .
 قوزه اخراجاتی ایچون (قوزاق) خانی نامیله بر خان واردر . بوراده کافهسی آوروپالی ویرلی خرسستیانلردن بر چوق قومیسونجیلر واردر . یالکز آنلره هر خصوصده تقابل ایدن بروسه نك برنجی زنگینی بولنان قابریقاطور زاده عثمان افندی نامنده بر صاحب حیت واردرکه بو ذاتده شاذ قیلندندر .

عثمانلی منسوجات شرکتی :

بروسهده صنایعک ایلرولسنه دائرک برنجی نمونه (۱۵) بیپک لیرا قدر سرمایه لی آنونیم صورتند تشکل ایتمش عثمانلی منسوجات شرکتی در . بو براسلام مؤسسه سیدر . بتون مملکتکمزک هر یرنده اولدینی کبی اسلاملرده اولان نباتمزلق ، عجوللق بورادهده جاری ایتمش . بر قاج سنه اول تشکل ایدن بوشرکتک اعضا سندن بمضلری برمدت صوکرده اوصاعمشلر ،

بیقمشدر ، شرکتدن قطع علاقه ایتک ایسته مشلر ، مثلاً : یدلرنده (۱۰۰۰) لیرا قیمتنده کی تحویلاتی (۳۵۰) شر لیرایه صاتمغه قراویر مشلر . طبیعی درکه نباتمز کیمسه لره قارشو شاذ قیلندن نباتلی آدملرده بولنور . اشرفدن حاجی شکری بک نامنده بر ذات محترم شرکتک استقبالی پارلاق کوردیکندن زوال بولمامسی ایچون بالمجبوریه صاتیلغه چیقاریلان حصه لری مباحه صورتیله بر اسلام شرکتک انقراضدن قورتلسنه سبب اولمشدر . هر قدر شرکتک فابریقه سی مششوم ، اوغورسز محاربه سببیه برمدت تعطیل اشغال ایلش ایسه ده یقین وقتده ینه فعالیتک کلشدر . فابریقه سی کزدم . مملکتکمزه نظراً مکمل بولدم . فابریقهده یکریمی ایپک ، یکریمی ده حولی دستکاهی واردر . ایپک دستکاهلرینک اکثر یسنده موسوی قیزلری چالیشیور . بعض کوچک قیزلر برر غروش یومیه ایله قولای ایشلرده قوللانیلیور ، مثلاً : ماقاره صارمقله مشغول اولیور . بیوک قیزلر وقادینلر یالکز باشلرینه برر دستکاهی اداره ایتدیکندن سکز ، اوزر غروش یومیه آلیورلر .

فابریقه نك اعمالکرده سی اولان معمولانک باشلوجه لرینی ذکرایتیمی ، «یرلی ماللر مزدن ، مسلمان اعمالاتندن نه مزوارکه رغبت ایدم؟» دینلرک عبرت کوزینه عرض ایتیمی مناسب کوردم :

(قره پ دو بروس) اسلام خانملرینک (قره پ دوشین) دیوب اجنبی مغازه لرندن مغازه مغازه آراشدیروب بولدقلمی آوروپانک خلفا اوتندن ، صماندن اعمال اولنان چوروک ، ظاهرده غایت شیق ، الدادیجی البسه لکلمی بوفابریقهده صاتی ، خالص برنجی فیه طور ایپکندن پاییلور . دفعاتله بیقانیور . مذکور قماشلرک اوزرنده کی دالار ، فابریقه سی اداره ایدن اوسته نك ایجادی ایتمش .

چارشاققلر : بوده ایکیه آیلور ، برینه (تافنا) دینورکه ایکی جنسی واردر : دوز طوقونمش و بوموشاغی . ایکنجی قسمه (رزانس) دینورکه اینجه چیز کیلیسی دیمکدر . بر قسم ده واردرکه (ایبولی یهن) تعمیر اولنور (یاریسی یوک ، یاریسی ایپک) دیمکدر .

اثوابقلر : تافنا قره پ دوشین ، پونزه (ده اینجه صتی) ، صوفره (شانلی اجدادک کیدکلری - ملالی کوملکار) ، قتیلی سوره ، دوزسوره بروسه آبانیلری ، بروجک ، تللی دوز بروجک ، بلوزلی . بولردن قره پ دوشین دن ، سورهدن ، صوفره دن انواع ایشلمه لی دوزاکلی واکسز شارپالر ، قره پ دوشین دن مندیللرکه : بویون ، مندیلی ، ال مندیلی قادین مندیلی در . بولرده درت بوی اوزرینه اولوب ۳۵ ، ۶۰ ، ۷۰ ، ۷۲ سانتیم دن عبارتدر .

تافنا و قره پ دوشین اوزرینه اکلی واکسز قراواتلرک انواعی ، قنابه اورتولری (شون دو تابل) بصدیق وطباق اوتولرینک انواعی وسائره . در سعادتده میدانجقدده حاجی حسین مخدوملری بواسلام فابریقه سنه کلی سپارش ویریبورلر و دولایسیله فابریقه مأمورلری ماللرک صرف واستهلاکی نقطه سندن استانبولدن بیان ممنونیت ایدیورلر . مسلمان خانملرینک نظر دقتلرینی جلب ایدم . ممکن اولدینی قدر بالجه

بو کبی تجربه لری ایفایه مجبوریت یوقدر . آنلر بتون افراد ملتک، بلکه هر صنعت اهلنک صنعتنده ایبرولمسی ایچون غایت آچیق و ساده هرکسک آ کلایه جنی طرزده کوزل مجمل (صنایع رساله لری) واردر . بزده بو کبی رساله لریک اجنبی لسانندن کوزلجه آچیق و ساده برلسان ایله ترجمه ایدیله رک آرزو ایدنره طاغلمسنه دلالت ایدیله رسه حیات مملکتده کوزل تاثیرلر بر اقییر . چونکه آوروپاده هر صنعت ایچون رساله لر موجوددر . حاضر اولمش میوه کبی . یالکز آنلری کوزلجه ترجمه مسئله سی قالیور . بوده یالیه جق بر ایش دکلدنر . مثلا : فلان بویانک ایچروسنه نه مقدار ماده علاوه ایدیله رسه او بویا خاصیتنی غائب ایتمز . از جمله آوروپادن کلن فس پوسکولنک بویاسی قطعیاً چقمماز . حالبوکه یرلی پوسکوللرینک بویاسی چیقیور . آوروونک ایپکی فاریشیق و اوتدن در ، یرلی پوسکوللرینک ایپکی خاص فقط بویاسی . پیقیدینندن و سائردهن مشتری بالمجبوریه آوروپانکنکه رغبت ابیور . حتی چارشومزده بویاجی قوچو نامنده بر خرسنتیان واردر . آوروپاده فابریقانک برنده کیمیا کر اقرباسی وارمش . هر سنه (مثلا : بویا ، عطریات والحاصل نه اولورسه اولسون حل ایده مدیکی بر مسئله یی اوروپاده کی کیمیا کر واسطه سیله حل ایدوب مکمل صورتده مقصدینه واصل اولیور . ایشته صنایع رساله لرینک فائده سی ! قوچو بو الهه ایتمدیکي اسراری ده خارجه چیقارمیور . چونکه کندیسی قوچودرا . دیدی .

مقدما اسکیشهرده ساعتچی سلیمان اوسته نامنده برینک ۱۸ بارکیر قوتنده بر موتوری ۳۲۵ بروسه سرکیسنده هرکسک تقدیرینی موجب اولمش . فقط بو تقدیره بدل قوری بر شهادتنامه دن بشقه بر شیده نائل اولمه مش . او آدمک صنعتی ایبرویه کوتورمک ایچون حکومت فعلی ومدادی تشویقاتده بولملی ایدی . عینی زمانده ۱۸ بارکیر قوتنده بر موتوری یاپان بر آدم آندن زیاده بر قوته مالک موتوری ده یاقمه قادردر . ایشته بوکا مائل احوال بروسه ده پک چوق .

رباعیت :

دریچیلک . صرف مسلمانلرک الذده در . دباغ اسلیمیلی عمر وهزارغرادلی حسن اوسته لر آوروپادن کلن دریلرک عینی ، مملکتهمزده یایمق ایچون اجرا ایتمدکری متعدد تجربه لر یوزندن بر چوق فدا کارلقدرده بولمشلر و بو اغورده صنعتلرینی خیلیدن خیلی به ایلری کتورمشلردر . بونلردن عمر اوسته ایله کوروشدم . « افندی بو صنعت اوغورنده مالزی ، مالکیزی ، بلکه جانمزی فدا ایتمک . صبا حله قدر او یقولرمنزی ترک ایتمک . تک صنعتمز ایبروله سین دیه . واقعا ایچه موفق اولدق . فقط بزده طاقت قلمادی . بو صنعتده ایلری کیتمکلکمز شخصی قالمشدر . یعنی بو صنعتک ال ایچه نقطه سنی بر چوق فدا کارلقدنر ایله الهه ایتمک . مسلمانلردن بوضیلرینه اولادلرینی یانمزه چراغ ایده رک آدم یتشدیرمک ایچون مراجعت ایدیوروز . فی الواقع مراجعتمز قبول اولنیور . یانمزه

مبايعاتلرینی بو کبی مؤسسهردن سپارش ایلمرینی حسب الحمیه عرض ایلمرم . چونکه حیات اقتصادیه سی غائب اولمش ملتک حیات سیاسیه سی ده بوز اوستنه یازی یازمق قیلندندر .

حولی دستکاهلرینه کلنجه : بوراده صرف مسلمان اوسته لر چالیشیور . مع التأسف ایپکی آوروپادن کتیریلیور . طوقونان ماللر : حولی ، برنوس ، حمام طاقتی .. الخدر . ماللر غایت اهوندر . چونکه آوروپایه نظرأ عمله یومیسه سی غایت او جوزه : برغروشدن یکریمی غروشه قدر . سببی بو !

§ بروسه ده مهران قیوچیان افندیکنک ده بالاده صایدینمزم بالعموم قاشلاری اعماله مخصوص بر فابریقه سی واردر . بورانک ده اوسته باشیلری مسلماندر .

مسلمانلرک ایپک شرنکی :

حصه دارانی محدود (قوللکتیف ایله قوماندیت آره سننده) بر شرنکندر . ایشلری زیانسزدر . چبقاردقلری ایپکی طوبدن اوله رق بر تجاره ویامته ده صانارلر .

روس صنعتلرلی :

بروسه ده صنعت اهلی آدم ایچه در . بو اوغورده ده مالی ، ملکلی ، بلکه حیانتدن بر قسمی فدا ایتمش آدملر بیله واردر . آنلرک اکثریسیله کوروشدم : مجمل ممولات ایندم . بونلردن بری : بروسه ده اورتولی چارشوده فسجی حافظ خالد بکدر . بو ذات انواع فانیله لر ، قوشاقلر والحاصل منسوجانه متعلق نه کبی شیلر وارسه هپسنی آوروپادن مبايعه ایتمدیکي متعدد ماکنلر واسطه سیله اعمال ایدیور . اعمال ایتمکدن ایتمکده فرق وار . مثلا : آوروپامالی اوله رق آلدینمزم بر یوک فانیله یی بر مدت قوللاندقن صوکره بیقاسق در حال بیقاندقن صوکره فانیله نک کوچولدیکنی ، بر مدت صوکره شکل اصلیسنی تغییر وتبیدیل ایتمدیکنی کوررسکمز . حالبوکه بو ذات بو ایچه نقطه لری دوشونمش طاشنمش ، متعدد تجربه لر یاپه رق بو کبی محذورلری دفع ایتمک چاره سنی بولمشدر . باخصوص روماتیزما ، سیاتیق وسائر کبی سیکیر آغریلرینه سبتلا اولانلر ایچون یالکز آغری و صیزی محللری ایچون فانیلر یاییور . موسی ایله ۳۲۲ سنه سی بروسه سرکیسنده برنجی درجه شهادتنامه . ۳۲۵ سنه سننده برنجیلک و آلتون مدالیه ، ۳۲۶ سنه سی بروسه تجارت او طه سننده کی مسابقه ده برنجیلکی و مکافات نقدیه یی قازانمشدر .

خالد بک ایله کوروشدم . دیدیلرکه : « بو صنعت اوغورنده مالی ، ملکلی فدا ایتمم . نتیجه ده متعدد تجربه لر م سایه سننده موفق اولدم . مثلا : بر تجربه ایچون بر چوق یوکلری فدا ایتمم . محضا مسلکمک ایبرولمسی ایچون هیچ فدا کارلقدن کری طور مادام . حالبوکه اوروپاده

بو مسئله بی بولغارستان ایله دیپلوماسی طریقله فصل و تسویه ایتمک حکومت عثمانیه جه شهسز مرجح ایدی . مع التأسف بولغارلرک تحت اشغاللرنده بولنان اراضیده نا قابل توصیف بر صورت وحشیانه و مخربانه ایله ایقاع ایندکلی و کندی متفق سابقلرینک بیله عسا کر عثمانیه درجه سنده بر نفرت واستکراهله مشاهده ایده بیلدکلی مظالم واعتسافات حکومت عثمانیه نک ایشک دیپلوماسی طریقله فصل و تسویه سنه انتظار ایتمسنه مانعدر . دیگر طرفدن بالتجربه ثابت اولدیغنه کوره بلغارستان ایله اجراسنه ابتدار اولنان بالجمله مذاکرات الی غیر النهایه سورونجمده قلمغه محکومدر . شواحواله بناء حکومت عثمانیه ترا کیانک حال و موقع آتیسنی دولتله متفقاً تعیین ایتمکی تعهدله برابر مباحوث عنه حدودی شمیمیدن اشغال ایتمک مجبوریتنی حس ایتمکده در . حکومت عثمانیه علاوه شوراسنی ده آتیانه مسارعت ایدرکه بر طرفدن دول معظمه نک مقرراتنه رعایت ایتمک و دیگر طرفدن بولغارستان ایله طبیعی ودوامی مناسبات تأسیس ایتمک حقدنه کی آرزوسنه بناء مارالذکر گذرکاهی قطعی بر خط حدود عد و تلقی ایدر و بونی هیج بر بهانه ایله تجاوز ایتمکی تعهد ایلر . حکومت عثمانیه بالقان حکومتلری آره . سنده کی محاربه حاضره نک و برده ترا کیا ایچون درمیان ایدیلان صورت تسویه نک کندیسنی پای تحت امنیت و سلامتی کافل بر حدودی بر آن اول تحت تأمین آلمق مجبوریتنده بولندیردیغک دول معظمه جه تسلیم ایدیله جکی و دول مشار الهمک ترا کیانک حال و موقع مخصوصی نظر اعتباره آلهرق مسئله نک صورت مشروحه دائره سنده سریمأ و مصالحانه فصل و تسویه سنی تأمین ایچون بولغارستانه و صایای لازمه ایفا ایله جکلی امیدنده در . حکومت عثمانیه شاید مخاصماته تکرار ابتدار اولنه جق اولورسه بونک بتون مسئولیتنی شمیمیدن بولغارستانه عطف و تحمیل ایتمکی لازمه دن عد ایلر .

۱۹ تومز ، ۱۹۱۳

صوک اخطار

اداره خانه منزله مغاملاتده بولونان کتابجیلردن بعضیلری بر قاج دفعه وقوع بولان رجامزه ، اخطارمنزه رغماً ، بورجلرینی تادیبه اصلا یا ناشمدیلر . بو حال ، هم مسلمانلغه ، هم انسانیته منافی در . مسلمان ، تجار دیه کندیلرینه اعتماد ایدرک سپارشلرینی ایفا ایدرکلی کمز بو آدم لرک ، شرلرندن امتی صیانت ایچون ، اسملرینی هر کسه طامق ایجاب ایدیور . فقط بز ایکی هفته دهها بکلیه جکز . ینه بورجلرینی تادیبه ایتمکلی تقدیرده بو قرار منزی صورت قطیه ده تطبیق ایده جکز .

اسرف ایدب

سلانیک مطبعه سی

کلیورلر . اوچ کون سوکره صاوشوب قاجیورلر . ثانیاً بز باخصوص مملکت مزده بر دری بی اصلاح ایچون ممکن اولدیغی قدر عادی بر آلت ، بلکه ال ایله یابارز . حالبوکه آوروپاده بو خصوصه غایت منتظم ما کنلر وارددر . بزم بوما کنه بی جلب ایتمک قدرتمز یوقدر . بناء علیه حکومت صنعتی تشویق ایچون نه یایمق لازم کلیرسه یا بیلدر . چونکه صنعت محو اریور و شخصی قالیور» دیدی .

عمر فواد

: و سه

وثائق تاریخیه

حکومت سزیه نک دول معظمه یه نوطه سی

بازار کونی اوکلدن اول خارجیه نظارتی قلم مخصوص مدیری ادهم بک آوستریا سفارخانه سنه عزیمتله سفرائک الک قلمبلیسی بولونان مارکی بالابوچنی به آتیده کی نوطه بی تقدیم ایتمش و دیگر دول معظمه سفرا سنه ده تبلیغی کندیلرندن رجا والتماس ایلشدر .

بولغارستان حکومتی مقدمات صلحیه بی امضا خصوصنده کوستر-مش اولدیغی مسارعته رغماً دولت علیه به رجوع ایتمسی لازمکن اراضی بی تخلیه دن استکف ایتمشدر . حکومت مذکور نک بو صورتله حرکت ایتمسی کندیسنه (میدیه - اینوز) خط موسومنه ویرمک ایستدیکی یا کلاش تفسیره کوره بر خط حدود تأمین ایتمک مقصد باهرندن منبعت بولندیغی آزاده اشتباهدر . بولغارستان حکومتی آنجق حکومت عثمانیه نک انتظاردن اوصانه دق اردوسنه کندی اراضیسنی تکرار اشغال ایتمسی امرینی ویردیکی زمان عسکرینی چکمه قرار ویرمشدر . دیگر طرفدن حکومت عثمانیه پای تحت ایله قلعه سلطانیه بوغازینک مدافعه سنه امکان حصولی اندیشه سی ایله مبدائی « اینوز » اوله جق یکانه حدودک مرچ نهرینی تعقیب ایدرک شماله طوغری چیقان بر خط ایله چیزلمسی لزومنی اوتهدنبرو تبین ایتمش و بونده اصرار ایلشدر . اشبو گذرکاهک معاهده صلحیه متننده ایجابی وجهله تعیین ایدلماش اولسی کیفیتی هیج شهسز دولت لرک اولوقت بولغارستان طرفندن کوستریلان مشکلاتی بر طرف ایتمک و بوسایده دلک لرک لوندرده سرعت ممکنه ایله اجتماعلرینی تأمین ایتمک حقدنه کی آرزولرندن ایلرو گلشدر . ملاحظات آنفیه وبالخاصه هر کونه تشویقاتک وقوعی بر طرف ایتمک مقصدینه بناء حکومت عثمانیه طوغریدن طوغری یه بولغار حکومتته مراجعت ایدرک مرچی ادرنه به قدر تعقیب ایدیجی بر حدود گذرکاهی حقدنه نه کی اسبابه منی اصرار ایتمک مجبوریتنده بولندیغی تبلیغ ایلشدر .